

УДК 378.147:37.041(004)

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Котова А. В.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Харків, Україна

У статті висвітлена роль мережі Інтернет в організації навчального процесу студентів ВНЗ з англійської мови. Розкрито переваги інформаційних технологій в освітньому процесі. Показано деякі особливості електронних посібників та курсів з англійської мови. Проаналізовано роль інформаційних технологій в організації самостійної роботи студентів.

Ключові слова: інформаційні технології, навчальний процес.

В статье раскрыта роль сети Интернет в организации учебного процесса студентов ВУЗов по английскому языку. Представлены преимущества информационных технологий в процессе обучения. Раскрыты некоторые особенности электронных пособий и курсов по английскому языку. Проанализирована роль информационных технологий в организации самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: информационные технологии, учебный процесс.

The role of the Internet in the organization of students' training in higher educational establishments is given. Some advantages of information technologies in educational process are elucidated. Some peculiarities of e-courses and e-manuals are presented. The role of information technologies in students' independent work organization is analyzed.

Key words: information technologies, educational process.

Початок третього тисячоліття характеризується глобалізацією суспільного розвитку, зближенням націй, народів, держав, укріпленням міжкультурних зв'язків, відбувається перехід людства від індустріальних технологій до науково-інформаційних. Такий стан речей позначився і на концепції вищої освіти в Україні, головною метою якої є не тільки підготовка високоякісних спеціалістів різних галузей, але й сприяння розумовому, емоційному, моральному й фізичному розвитку студентів, всебічному розкриттю їх творчих можливостей, забезпеченні умов для вияву індивідуальності.

Зауважимо також, що стрімке збільшення обсягу навчального матеріалу з англійської мови з одночасним зменшенням часу на його вивчення вимагає інтенсифікації процесу навчання.

Одним із засобів модернізації процесу підготовки майбутніх спеціалістів у вищих навчальних закладах педагоги вбачають у використанні інформаційних технологій, які дозволяють модернізувати традиційну методику, значно розширити рамки навчального процесу, створити умови, які сприяють розвитку самостійної, пошукової, науково-дослідницької діяльності, підвищенню професійної цікавості студентів до навчальних предметів.

Розробкою питань використання інформаційних технологій у процесі навчання займаються багато науковців та педагогів, серед яких В. Маланін, С. Суслонів, Б. Полянін, А. Кокарева, М. Зверева, Т. Сідельникові, О. Виштак та ін. Разом з тим, проблема організації процесу навчання за допомогою інформаційних технологій з англійської мови, на наш погляд, недостатньо представлена в педагогічній літературі.

Отже, **метою даної статті** є висвітлення деяких підходів до використання інформаційних технологій під час організації навчання з англійської мови

Викладачі іноземної мови все частіше звертаються до використання інформаційних технологій, які дозволяють змінити характер навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізувати їх навчальну діяльність за допомогою мережі Інтернет та різноманітних електронних засобів навчального призначення. Зокрема, Інтернет дозволяє вирішити ряд таких дидактичних завдань як:

- формування навичок читання оригінальної літератури;
- удосконалення уміння аудіювання за допомогою спеціальних сайтів;
- поповнення лексичного запасу та граматичних конструкцій;
- ознайомлення з культурою країни, її традиціями тощо.

До того ж, за допомогою мережі Інтернет розвивається писемне мовлення студентів під час спілкування з носіями англійської мови за допомогою таких програм як Skype та ICQ.

Мережа Інтернет та електронна бібліотека надає змогу студентам виконати реферати не тільки з мовних проблем, а також з історії та культури народу, мова якого вивчається. Робота над публіцистичними текстами, формування професійної лексики здійснюється за допомогою сайтів англійськомовних країн. Також студенти мають змогу спілкуватися з носіями мови в різноманітних чатах, форумах та т.і.

До переваг інформаційних технологій також можна віднести:

- можливість вибору студентом індивідуального режиму роботи;
- варіативність завдання з урахуванням рівня володіння англійською мовою;
- можливість створення студентом навчального середовища за межами університету за допомогою електронних носіїв інформації;
- підвищення професійної мотивації студентів;
- можливість об'єктивного електронного контролю за засвоєнням студентом навчального матеріалу [5; 6; 8].

Зазначимо, що комп'ютерний контроль знань виконує ті ж самі функції, що й традиційний (контролюючу, навчальну, освітню, розвивальну та інформаційну), але при цьому набуває деякої специфіки, обумовленої використанням електронних засобів. Особливості навчальної та освітньої функції комп'ютерного контролю заключаються у тому, що студент не тільки відповідає на питання контролюючого блоку, але й отримує зворотній зв'язок з аналізом своїх відповідей. Завдяки цьому студент ще раз повертається до лексичних та граматичних конструкцій, які було включено до навчального блоку, що сприяє розвитку його пізнавальних здібностей та закріпленню матеріалу, що вивчається.

В педагогічній літературі виділяють дві основні групи завдань, спрямованих на організацію контролю знань. До першої групи можна віднести завдання, які вміщують у себе готові відповіді. На відміну від традиційних відповідей, у них є підказка, що підвищує освітню функцію цих завдань, але зменшує об'єктивність оцінювання. Завдання студента в цьому випадку — лише самостійно вибрати один із запропонованих варіантів. Більш складною формою контролю виступають тести з декількома варіантами відповідей.

Разом з тим зазначимо, що високий тестовий бал ще не означає вміння самостійно та творчо підходити до вирішення навчальних проблем. Тестування не відображає культуру мислення студента, уміння логічно та грамотно висловлювати свої думки іноземною мовою. Тому, тестування обов'язково повинно бути доповнено іншими формами контролю навчальної діяльності, бажано творчими.

До числа творчих завдань із застосуванням мультимедійних навчальних програм, які використовуються на етапі контролю, можна віднести:

- письмовий аналіз різних (у тому числі й протирічних) точок зору на одну й ту ж проблему, формулювання та аргументація своєї позиції;
- підготовка різноманітних презентацій;
- метод проектів тощо.

Зупинимося більш детально на застосуванні методу проектів, який поєднує сукупність різноманітних прийомів, що спрямовані на детальну розробку навчальної проблеми, яка повинна завершитися конкретним результатом. Такі методи спрямовуються на індивідуальну або групову самостійну роботу, що виконується протягом певного часу. Студентам пропонується опрацювати актуальну для їх спеціалізації тему, використовуючи відповідні англійськомовні сайти та електронні бібліотеки. Разом з тим, використання студентами ресурсів Інтернету потребує методичного супроводу з боку викладача: треба вчити студентів об'єктивно оцінювати якість отриманої інформації, критично її осмислювати.

На кінцевому етапі проектно́ї роботи (етапі презентації) також доцільно заохочувати студентів до застосування комп'ютерів, що допоможе іншим студентам краще зрозуміти матеріал презентації: матеріал, представлений іноземною мовою краще сприймати не тільки на слух, але й наочно.

Як підкреслює Н. Іщук, проектна робота дозволяє студентам оволодіти комунікативною компетентністю (здатністю спілкуватися іноземною мовою на відповідні теми), соціальною компетентністю (здатність брати на себе відповідальність за прийняття рішень), дослідницькою компетентністю (здатність аналізувати, синтезувати та застосовувати отриману інформацію на практиці). Безперечною перевагою цього методу організації самостійної роботи є те, що під час виконання проектного завдання у процесі активної іншомовної діяльності виникають зв'язки між іноземною мовою і власним світом студента [4; 7; 9].

Одним із пріоритетних напрямів організації процесу навчання є електронні посібники та курси з англійської мови. Електронні курси – це сукупність дидактичних програмних засобів для проведення усіх видів та форм занять з англійської мови та, як правило, включають у себе путівник, допомогу, електронну бібліотеку, в якій знаходиться навчально-методичний матеріал, робочу програму, теоретичну базу знань, практикуми до лабораторних робіт, відео- та аудіо- супровід, блок самоконтролю. Такі курси дозволяють студентам ефективно працювати в самостійному режимі, зосереджувати увагу на необхідному саме для нього матеріалі, варіювати темп та види роботи.

Що стосується електронних посібників, то вони теж дозволяють самостійно опрацювати велику кількість навчального матеріалу та включають у себе блок навчального матеріалу; блок внутрішнього контролю та самоконтролю; блок самоосвіти (додаткові питання для самостійного вивчення, посилання на джерела); блок зовнішнього контролю.

Такі посібники забезпечують найкращий для кожного студента порядок подання навчального матеріалу, оптимальну швидкість сприйняття, можливість самостійного регулювання вивчення теорії, вправ, відпрацювання навичок та умінь, прищеплюють навички аналітичної й пошукової діяльності, потребують менше часу на вивчення курсу, забезпечують можливість самоконтролю якості знань та навичок [1; 2; 3].

Отже, використання інформаційних технологій під час організації процесу навчання з англійської мови відіграють значну роль: дозволяють підвищити ефективність та якість навчальної роботи, збагатити процес навчання. Разом з тим, інформаційні технології не можуть замінити «живого» спілкування між викладачем та студентами, тому доцільно поєднувати традиційні форми навчання з новітніми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бекрешева Л. А. Урок інострогого языка с экрана / Л. А. Бекрешева // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка – № 12. – Ч. 1. – 2011. – С. 90–96.
2. Волинський В. П. Проектування і створення аудіовізуальних електронних засобів (проблеми, завдання, шляхи розв'язання) / В. П. Волинський, О. С. Красовський, О. В. Черноус та ін. // Педагогіка і психологія. – № 1 (70). – 2011. – С. 77–86.
3. Гостева Т. Л. Електронний посібник з англійської мови для студентів педагогічного коледжу [Електрон. ресурс] / Т. Л. Гостева, Ю. О. Дем'янова — Режим доступу: www.confcontact.com/2009obraz/gosteva.htm
4. Іщук Н. Ю. Використання інформаційно-телекомунікативних технологій в проектній методиці викладання іноземної мови майбутнім економістам / Н. Ю. Іщук // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі : міжпр. зв'язки : зб. наук. пр. – Вип. 14. — Харків : Вид-во ХНУ імені В. Каразіна, 2009 — С 95–101.
5. Курпата Н. Я. Інтернет технології у дистанційному навчанні мови / Н. Я. Курпата, В. В. Ногай // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі : міжпр. зв'язки : зб. наук. пр. – Вип. 16. — Харків : Вид-во ХНУ імені В. Каразіна, 2010 — С. 130–137.
6. Макенбаева Ш. К. Использование компьютерных технологий при организации самостоятельной работы студентов по естественным и гуманитарным дисциплинам [Электрон. ресурс] / Ш. К. Макенбаева, З. Ж. Еркебаева — Режим доступа: www.conf.muh.ru/010305/doc/makenbaeva.doc
7. Мітрясова О. П. Проблеми комп'ютеризації навчання / О. П. Мітрясова // Педагогіка і психологія. – № 4 (69). — 2010. — С. 93–99.

8. Петрук В. Проблеми соціалізації та індивідуалізації навчання в умовах сучасного інформаційно-освітнього середовища / В. Петрук // Освіта і управління. – Т. 14. – № 2–3. — 2011. — С. 86–94.
9. Сенегноева Н. А. Тестирование как одна из форм оценки учебной деятельности / Н. А. Сенегноева // Педагогика. – №5. — 2006. — С. 29–38.